

Any I

Núm. 3

Catalunya

Revista

Literària

Catalana

Viure sens cap ambició,
sens ideal ni esperança,
ies viure?... jo crech que no;
es rodolar a semblança

del còdol qu'el caminant
distret amb el peu fa corre
y al atzar va rodolant
fins que's destimba y s'ensorre.

Apeles Mestres

Homenatge Apeles Mestres

Preu: 25 cèntims

Albert Galilea Sanosa

Joies

d'Art

Petrítxol, 4, (prop Plaça del Pi)

Barcelona

Fàbrica d'Articles de Pell

i Marroquineria fina

Josep Vilageliu

ESPECIALITAT EN

**Cigarreres, Moneders, Targeters, Carteres,
Portamonedes, Petaques i articles de Viatge
Puntualitat en els encàrrecs**

Carrer de Petrítxol, 11

BARCELONA

Catalunya

Revista

Literaria

Catalana

Portaven de tots els Jocs Florals i concursos literaris de Catalunya

Es publicarà cada quinze dies

Redacció i Administració: COTONERS, 6, entresol

NOSTRES HOMENATJATS

Apeles Mestres

Parlar de n'Apeles Mestres, és parlar del poeta català més poeta, dels que en la actualitat trepitgen terra catalana. Per çò la Redacció d'aquesta Revista, creient complir un deure tan espontani com natural, dedica aquest petit homenatge, al gran poeta líric, al cantor de la natura, que més ens ha sabut dominar amb el senzill ambient que sos poemes respiren, plens tots d'una dolcesa i un bon gust veritablement encisador.

La seva feconda inspiració, sempre ha estat dominada per un marcat apassionament vers al folk-lorisme. Essent infant encare, demostrava una gran afició per les cançons populars, llegendes i rondalles, que després ha sabut interpretar tan admirablement en les seves obres.

Fill de l'arquitecte Josep Oriols, va passar l'infantesa en l'antiga casa pairal dels seus majors (entre el palau del Bisbe i la Seu de Barcelona) allí fou ont aprenqué i va empapar-se de l'esperit mitgeval i de l'art antic, que tant traspúen en les seves obres, i també fou en aquell lloc ont més tard va inspirar-se la seva obra *La casa vella* qu'és la interpretació més fidel i la descripció més natural de la societat que en aquell temps l'envoltava.

Va fer sos primers estudis en una escola francesa d'aquesta ciutat, conseguint més tard en l'Institut de Barcelona el títol de Batxiller.

Nat a Barcelona l'any 1854

De molt jove, ja sentia una veritable afició per les obres teatrals. A la edat de set anys va escriure un drama, i de deu anys en endavant, sempre tenia una comedia en projecte. Als dinou anys l'hi fou acceptada una obra seva per l'empresa d'un teatre, i al avisar-lo l'empresari per llegir-la als actors, va espantar-se de tal manera, que sense pensar-si gens va retirar l'obra, proposant-se no escriure més per l'escena.

Per fi, en Desembre de 1899, es decidí altre volta, escrivint l'opereta *La Rosons* per una partitura del mestre Morera, inspirada en els *Poemes de mar*. El malaguanyat mestre Enric Granados va posar-li música a l'obra *Picarol*, en Morera a *La barca*, en Borràs de Palau a *La presó de Xauxa* i el mestre Sadurní a *Pierrot lladre*, obtenint amb totes elles un sorollós èxit, conseguint amb *La Sirena* més de mil representacions. Ademés és l'autor de *La nit de Reis*, *La Presentalla*, *Monòlegs*, *Follet*, *Gaziel*, *Margaridó*, *L'honor*, *La senyoreta*, *Quinto de Nadal*, *Ceguera*, *Els sense cor*, *L'avi*, *L'estiu de Sant Martí*, *Justícia*, *La barca dels astiguts*, *L'avi Xena*, *El Pare Nostre*, *La Viola d'Or*, *La Margaridó* (aquesta última hi va posar música el mestre Amadeu Vives.)

A l'any 1875 va publicar son primer llibre de poesies titolat *Avant* i d'allavors fins ara no ha deixat de produir continuament, essent les seves millors obres *Faules* (pre-

miades als Jocs Florals de Barcelona), *Micromicos*, *Coros*, *La nit al bosc*, *Idilis*, *Cants íntims*, *La garba*, *Bobiscum*, *Odes serenes*, *Noies balades*, *Intermezzo*, *Epigrames*, *Llibre d'hores*, *Croquis ciutadans*, *Pom de cançons*, *Abril*, *Llibre d'or* i altres. Les seves poesies són molt variades d'estil i amb elles demostra un complert domini amb tota justesa, des del poema a l'oda, des de la falla a la llegenda, des de la novel·la a la rondalla, des de la balada al madrigal, tot es troba en ses obres amb una naturalitat i pureza d'estil tan propiament personal, que'l posa entre els més preclars escriptors del nostre renaixement literari.

Com a prosista també és un dels primers, essent els seus treballs més coneguts *Clapé*, *Tradicions catalanes*, *Recorts i fantasies*, *Quèntos bosquetans*, *La casa vella* i *La perera*.

Fou proclamat mestre en Gai Saber en els Jocs Florals de 1908 i a l'any 1915 li fou premiada la col·lecció de poesies de la guerra europea *Flors de Sang*. Ademés de les obres que té publicades, és digne d'especial menció, el seu estudi, en el que ha treballat més de vint anys, *La poesia xina* que conté ademés d'un estudi de la poesia xina les biografies dels principals poetes i les traduccions de sas millors obres.

Un dels seus principals arts, és el dibuix, que domina amb una perfecció admirable, demostrant tenir un gran coneixement de botànica, que sap interpretar admirablement amb sa mà de mestre.

Finalment, una de ses principals aficions és la botànica i jardineria, ha dat mostres d'una verdadera maestría en aquest art que l'hi ha valgut el títol de «Rei de les Ortensies» i amb molta raó, doncs ha lograt tenir a sos jardins, les ortensies més formoses i més grans i amb dit motiu se l'hi ha sentit dir moltes vegades:

«Versos bons o dolents tothom els sap fer, prò flors d'ortensia de cinquanta centímetres de diàmetre, sols les he vist fins are al meu jardí.»

Com es pot veure, no és sols com a poeta que n'Apeles Mestres ha conseguit imposar-se. Sigui el nostre homenatge per tots conceptes a la seva persona, tant com a poeta i dibuixant, com per totes les arts que amb tant d'acert domina.

FIDEL CORBELL

Els Sardinalers

Mitj-perdut en la boyra vespertina
qu'apaga les estrelles una á una,
ja á la meytat de son camí declina
lentament, lentament, el quart de lluna;
y acotxatse amb la pèrfida boyrada
la mar en calma resplandint serena,
onada tras onada
s'ajeu escumejant demunt l'arena.

Inmòvil en la platja salvadora,
senyalant amb el pal la volta immensa
y amb la proa la mar sense temença
la barca pescadora
espera el cop de mà qu'al mar la llença.

Ja'ls ramitjers són dins: á sa arribada
ressonan els esclips sobre cuberta;
la xarxa es al senó ben estibada.
De peus al aygua els dos palers alerta
dónen els pals, sonan dos crits—Ara!—Ara!
salta l'orla el patró y el llahut vara.

Ja's capbossa, ja vira, ja s'allunya;
una estropada més, y la barqueta
obehint el timó qu'el patró empunya
se va perdent, perdent, com la cerçeta
qu'a rán d'aygua s'escriure
lliscant entre la boyra que l'esborra.

Y quan ja en alta mar, á tota pressa
s'ha calat una pessa y altre pessa;
quan al pal es penjada la llanterna
que brandeja apagantse y encenentse;
mentres vetlla el patró qu'el bot governa,
sossegat ajeyentse
cad'un dels ramitjers sobre la manta
s'adorna a la non-non que la mar canta.

Un entre tots, el més novell tal volta,
se remou desvetllat,—la mar que brama
desclou sos ulls y son cervell revolta,
y aixecantse frisós de cop y volta
s'asseu vora al patró y aixís exclama:

Ramitjer.

¿Sabeu què penso Hilari?

Patró.

Tan jove y ja pensém?... mala fal·lera!

Ramitjer.

¡Digueu què hi há en el món més temerari
ni etzarós que la vida marinera!

Patró.

Cert ho es si tú vols.

Ramitjer.

De tal manera,
que á força de pensarhi y més pensarhi,
acabo cada dia
per renegar de l'hora malestruga
que'em vaig fer pescador; quinze anys tenia
y á quinze anys no hi há càrrega feixuga.
Avuy ne tinch dinou... y si podia
tornar a començar, cregueu, Hilari,
que més m'estimaria,
no diré pescador, ser presidari!

Patró.

¿Tan mal te tracta el mar?

Ramitjer.

¡Mala andanada!
Poseuvos la mà al pit. — Per la maynada,
que no té més dalè que riure y corre;
que no veu altre món que la plasseta
y el carrer de mà esquerra y de mà dreta
ni més mar qu'el que's veu del de la sorra;
¿hi ha il·lusió més cumplerta y falaguera
que calar en un toll de la riera,
ó en el xargall que baixa de muntanya,
la barqueta primera
forjada amb un suret y un tros de canya?

Y quan la barca á l'altre banda toca,
sense haberse estrellat en una roca
ni encallat en un banch, ¡amb quina enveja!
un recorda el llahut que balandreja
allà baix, mar-endins, qu'un s'imagina
ben curullat d'alatx y de sardina!
¡Allà voldríem ser! aquella, aquella
es la barca qu'un vol y qu'un somnia,
qu'en la falca vermella
porta el nom d'Esperança ó de Maria.

Però passa el bon temps y un dia el pare
vos posa els calçotets de tamaralla
vos diu: A l'aygua noy! y un respòn: Are!
y oblidant qu'al partir, la pobre mare
se'n anà tot plorant a la capella;

quan la barca es ben lluny, quan casi-casi
no s'oviran las puntas de la serra,
un exclama orgullós guaytant la terra;
— ¡Ja soch sardinaler! Llamp que m'arrasi!
¡Si'm veyan are el Quim y el Ton y el Nasí!

Y passa un any, y altre any, y un veu de so-
qu'el pare's va fent vell, la mare vella, [bra
qu'à casa, fora el pa, de tot hi sobra,
que l'últim comparet, pitjant la rella,
compra avuy un cavall, demà una rella,
¡y qu'un hom tot pescant, may surt de pobre!

Y qu'aquell es promés y aquell se casa,
que més d'hora ó més tard tots paran casa...
y quan un se pregunta si tal noya
no fora bon partit, un de resposta
no pot menos de riure y dir: — ¡Baboia!
posar boca's al món no es brava posta,
¡posárloshi pa a dins es lo que costa!

Y per'xò cada nit á la carrera
— y en tant qu'el comparet sense quimera
s'adorm ben descansat a casa seva, —
Que siga negre el cel ó faci lluna
torna á ferte á la mar, prova fortuna,
cala l'ormeig y lleva...

y calant y llevant pacient espera
que si la pesca aquesta nit no marxa,
demà vinga el dofí y rompi la xarxa.

Y resignat afronta
de perill en perill la turbonada,
la mar enfurismada,
la pluja, el vent, el llamp, un'hora tonta...
ó com avuy, qu'el tanqui la boyrada,
que passi un barco gros y't fassi a trossos
y qu'el mar d'aquí á un any t'escupi els
[ossos.

¿Y això es un art? vos are
que com dieu feu aygues; podeu riure;
però jo que so jove, jo qu'encare
tinch prou ganes de viure,
jo que miro y entench las manobras
per endevant, y observo cada dia
que per un rich que fa, fa'l mar cent po-
torno a dirvos, Hilari, [bres,
que mil cops y mil més m'estimaria,
no diré pescador, ser presidari!

Patró.

No m'has dit res de nou, aquesta historia
la sabia de cor y de memoria
ja abans de dirla tú. El bot s'encalla
no quan es mar-endins — allá prou corre, —

sino al ferse al mar: ¡aquí s'ensorra!
 ¿Per ventura no ho sé? La jovenalla
 pensava hi ha pensat com are pensas;
 recorda que la ruta que comences
 jo l'estich acabant, y si podia
 tornarla a començar... començaria.
 ¡Que la mar es ingrata!
 ¿No ho es més tal vegada el tros de terra
 que després de pulit com una plata
 ve l'ayguat y l'esguerra,
 ve la pedra del cel y el malbarata?
 ¿No ho es molt més la guerra
 qu'avuy te lleva un braç y demà't mata?

¿Quin art penses probar, siga'l que siga,
 que't faci potentat sense malfugas?
 Per inflada qu'estigui
 la vela més tivant fa sempre arrugas;
 y el que passa una pena... que s'enruga
 qu'en girantseli el vent ne tindrà dugas.

Fia, donchs, en la mar; que bramadora
 y agarrada com'es y enganyadora,
 al cap-de-vall es gran, es teva y meva,
 de ningú y de tothom; y el que la cala,
 si no es avuy es l'endemà que lleva,
 que la mar fet y fet... no es tan, tan mala!

¿Pescador has nascut? pesca en bonhora;
 si un llevant vols lligar, ves con el lligas;
 si apreta massa el vent, vira y enfora,
 y si tornas de buyt més val que digas
 que si avuy no ha sigut, será un'altra hora.

Y may per may el día que s'escaiga
 qu'es tomba'l bot y beus un glop de massa,
 recorda que tothom, per més que fassa,
 si no es avuy será demà que cayga...
 ¡Y son tants els que's neguen fora l'ayguat!

Boga, donchs, y endavant, qu'el darse pena
 torna l'ànima flonja y malaltissa.

Guayta: el cel s'asserena...
 els surets va a fons, la xarxa es plena.
 ¡Enlayre toca-sons! ¡Oh issa!

Ramitjers.

Issa!

APPELES MESTRES

En aquesta composició s'ha respectat l'ortografia de l'autor.

Camperola

On vas endiumenjada
 i amb una rosa al pit
 ensemps que ta mirada
 traspua bell dalit.

Potsé a la romeria;
 Potsé a sardanejar;
 Potsé en declinar el dia
 del poble has de marxar?

Si avui vas a l'ermita
 en obrirà els xiprés
 i el sàlzer que s'agita
 demunt dels verts llorers...

Recorda aquella tarda
 que allí forem plegats
 i sens tenir basarda,
 florint a tots costats

sentors de sajolida,
 d'orenga i de puniol,
 d'aufàbrega florida
 i cants de rossinyol,

varem entaforarnos
 pel bosc bellugadis
 i amor varem jurarnos
 enduts d'un bell encís,

Recorda que a l'ermita
 tornarem tots dos junts
 i amb l'unció que habita
 pels àngels vells i bruns

nostra ànima amaraada
 d'amor s'ubriagà.
 Dels llavis la besada
 pausadament lliscà...

i aquella ermita bruna
 ungida amb santedat,
 vestida amb clars de lluna
 del vespre ja arribat.

deixarem amb recança
 i amb dolç guspirejar
 portant una esperança
 i un tendre recordar.

R. BLASI I RABASSA

A MITJA NIT

¡Que quiet resta'l convent—mentres la lluna brilla!
 ¡Quins clars y obscurs que fan—ses angulosos linies!
 Per dins d'un finestró—un raig de llum s'hi fica,
 i's veu a sa claror.—talment com si fos dia,
 un recambró molt blanc,—la celda tan petita
 ahont la monja dorm—y quan no dorm, medita.
 Mes are està dormint—y està dormint vestida
 sobre un entarimat—de fusta ben sencilla;
 de palla és el coixí—hont el seu cap reclina;
 du l'hàbit de burell—y amb corda va cenyida
 la toca porta al cap—y el peu nú se li mira;
 sobre'l pit té una mà—y a sobre la tarima
 descança l'altre braç—y va seguint dormida
 Té un Crist a la paret—y uns quadres sense vidres
 y una piqueta amb llor—per l'aigua beneïda;
 y a la tauleta hi ha—només de reso'l llibre...
 ¡Ay, que pobreta qu'és—la monja caputxina!

Del hort d'aquell convent—en ve flaire de lliris,
 que obert té'l finestró—la celda tan petita;
 la monja està dormint—y estant dormint sospira;
 està somniant el món—que va deixar un dia,
 y ben voltada's veu—de gent alegre y rica.
 Llavors ella vesteix—brocats y sedes fines
 y joies va lluhint—y guants de cabritilla,
 y calça rics tapins—amb llaços y civelles.
 Entre'ls negres cavells—posada té una pinta
 qu'és tota feta d'or—amb perles y amatistes;
 y porta en el escot—un pom de setelies
 que tapa un flonjo abric—de pells de les més riques.
 Y entra en el sarau—ont tot és alegria,
 arnyes y miralls—y dolces melodies;
 brillants ella té'ls ulls—vessant per ells la vida;
 allà l'estimen dos—y amb greu rencúnia's miren,
 y si ella en volgués un—prou sap quin triaria.
 Tothom la està mirant—com al mirall se mira,
 y per lo hermosa qu'és—li diuen la regina.
 De sopte sona un tir—y cau a la catifa
 ben mort y brut de sanc—al qui estimat hauria,
 y ella llença un crit—que molts creuen que fina.

La monja ha despertat—y un altre cop sospira,
 y diu «és mort, Senyor.—y encare jo soc rival»
 Y la campana sent—que toca a les matines.
 Llavors és mitja nit—y s'alça desseguida
 sentint que van passant—professes i novicies;
 y'l somni retenint—murmura avergonyida:
 «De tota aquella gent—ningú'm coneixeria!
 Per l'ombra d'un passat—encare perseguïda!
 Oh! jo resaré més—per tú de nit y dia.
 Per son etern repós,—preneu, Senyor, ma vida!»

Y amb pausa se'n va al cor—y resa les Matines.

SALVADOR LLANAS

En aquesta poesia s'ha respectat l'ortografia de l'autor.

Tardoral

L'istiu formós fuig de nostre vista
i amb llargues passes vé la Tardor,
com un albir d'esperança trista;
com un pervindre de destrucció...

Les flors ufanes ja són marcides;
les orenetes qui sap on son!...
El vent que bufa amb ses embestides
m'apar que vulga emportar-se'l món.

Fins la natura sembla morir-se
després d'un somni de plenitud
i quan amb febre vol deixondir-se
deixa la vida amb extremitut.

Les fulles seques cauen sens vida
vers a la terra fent-ne brugit
i la boirina ja esdevé humida
quan el cel torna tot enfosquit

Com gran alfombra cobreix la terra
i el peu dels arbres l'espés fullam,
i el sol al fòndres allà en la serra
la cobricel'la d'un rojós flam.

I quan les fulles per terra corren
esmaperdudes en mig del vent...
m'apar que'ls arbres d'engoixa ploren
als tristos ratjos del sol ponent.

ANTONI OLLÉ I BERTRÁN

Amor

Deixam mirar serenament
la blancor trista de ta cara!...
Deixam mirar al firmament
que dins tos ulls el cel ampara!...
qu'un dolç escalf entra en mon pit
quan ta mirada m'aconhorta
deixam qu'et miri fit a fit
i ma passió serà més forta.

JOAN MARTÍ I APARICI

El somni

I

Mare meva. ¡Quin dolç somni
so tingut aquesta nit!
Dos aucells com volandrínes
s'han posat demunt del llit,
dos aucells, de plomes blanques,
que cau d'orella m'han dit;
—Vina, vina, poncelleta;
no és aquest el teu jardí.
Vina, vina a la brancada
del roser ont hi fem niu;
del roser ont cada rosa
n'és un cap de serafí.

II

LES TRES LLÁGRIMES

Jo'l vaig veure quan eixia
de la cambra del malalt:
una nina fresca i rossa,
poncelleta a mig badar.
El bon prèbere tenia
el rostre desencaixat,
la mirada cancirosa,
front pensatiu, caigut el cap.
—Es un àngel! és un àngel!
anava dient tot baix;
i una llàgrima furtiva
se l'hi esmunyí rostre avall

L'aire fret de matinada
quin remor duia de cants!
Coll-torcent-se la pòncella
s'es marcida al clarejar.
—Déu dels cels i de la terra,
fàcis vostra voluntat!
I dolorida aferrant-se
al místic cós tebi encar.
—Com t'aimava! com t'aimava!
rompé la mare plorant.

Al veure-la tota blanca,
el front de roses voltat,
clucs els ulls, les mans creuades
els llavis entre-rosats

i el rostre ple de dolcesa,
virginalment perfilat,
sacsejant la llorda testa,
el pintor digué tot baix:
—*Qu'era hermosa! qu'era hermosa!*
I els ulls l'hi van espurnar.

III

LA VISIO

La santa verge regava
son roser de branques d'or;
roseret que té de roses
caperrons de cabell ros.
—Com me plau!—feu la regina,
vegent florit un nou brot.
I entre ses trenes daurades
penja amorosa una flor.

EVELÍ DORIA BONAPLATA †

Ressó d'esquella

Galang! galang! galang! l'euga ventruda
balandrejant l'esquella ressonanta
passa pel rost de la carena muda
fosa en la pau de la montanya santa.

Va fugint dels pastors; va tota sola
cercant la pau de la gran nit deserta,
si sent remors, fuig més enllà i tremola
son ull inquiet dins la pupila oberta.

Es l'euga mare, l'euga fecondada
que l'hora de la lluna endevinada
guaita des de l'aubada l'infinit.

Galang! galang! galang! l'euga s'es fosa,
balandrejant l'esquella tremolosa
dins la pau inefable de la nit.

MN. ANTONI NAVARRO, PVRE.

El nom de Maria

T'escau el nom que portes de Maria
més que cap altre nom; et fou posat
presentint que al ser dóna t'escauria
per la seva delçò i simplicitat

Jo crec que aquella mare qu'és tan bella
i qual nom ple de gràcia portes tú,
aboca un raig de bellesa d'ella
a cada noia benvolent qu'el dú.

Quan ressona ton nom en l'hora escura
que algú de la masia estant, te crida,
tota la terra sembla que'l murmura;

i a cada dolça ovella que reculls,
en sentint-lo sonà en l'erba florida,
bela de cara al cel, cloent els ulls.

JOSEP MASSÓ I VENTÓS

Raïm d'ensomnis

M'he encantat com s'encanten els infants
i el goig m'ha pres com dolça esgarripança.
La parra que plantaren nostres mans
ja té un raïm que's una benhaurança.

Jo, puerilment he anat comptant sos grans,
cada grà s'ha tornat una esperança...
Aquest raïm de somnis adorats,
com perfuma mes hores d'anyorança.

El temps d'absència no serà tan llarg
s'endolceix el raïm encare amarg,
en aquell recó blanc que'l sol hi toca.

Jo sé del cert que quan arribi a tú
serà com mel, malgrat no ésser madú,
que l'haig d'assaborir sobre ta boca.

CARLES SOLDEVILA

La font

Fontanella de la vila,
fontana blava i tranquil·la
qui a totes hores destila
densa mel;
fontanella rosarina
la de la vida ondina
qui besa la ventolina
sota el cel
Dònam l'aigua que engalana
les hortes grans i la plana
qui tota humida s'ufana
de gençor;
dona-me-la perfumada
pels ginestells de la prada,
fontana bella i daurada,
tota amor.
Dònom l'aigua qui assacia
el glopet de poesia
que'n ton raget es destríe
dolçament;
l'aigua qui diu cans de vida
i saltirona enardida
i fa créixer la florida
sens turment.
Fontanella de la vila
fontana blava i tranquil·la
qui a totes hores destila
amb uncíó;
dònam de l'aigua argentada,
pel bes de la matinada,
fontanella enjogassada,
fontinyó.

DOMENEC JUNCADILLA

Els Deus humils

Sobre les serres recremades
els bous avancen lentament:
ses siluetes encorbades
tenen un gestic de turment.

I dels fermats a les arades
per un atleta omnipotent,
passen humils a les mirades
tots coronats pel sol ponent.

Per la llunyana pagania
una secreta gelosia
encen sos ulls humits i bons,

i alcen la testa amb la recança
de veure a *Taurus* com avança
entre les grans constel·lacions.

MIQUEL DE PALOL

Desferres...

Era un matí alegre i florit del mes de Maig. En la gran serreria de la rahò social «Renau i Florer», els obrers treballaven tots ells amb fe i dalit, boi acompanyant la feina amb cançons i dites que promovien les rialles dels altres companys.

En ses cares nobles s'hi notava l'alegria i la satisfacció del treballar, estabien contents, i no sens motiu, puig després d'una llarga temporada de calma dins del comerç, ara aquest s'havia refet amb un esplendor mai vist, portant una grossa tongada de feina per tots els rams del treball.

El qui més content estava, era en Valentí, un xicot alt i fornit, d'uns vint-i-quatre anys, de color bru i d'aspecte simpàtic. En son rostre es notava la fermesa d'un caràcter franc i fidel; estava alegre i era feliç, l'hi faltaven pocs dies per portar a terme els seus anhels, l'hi faltava poc per unir sa vida a la de Marta, plena de sencillès i bonesa, una vida curullada de felicitats i ensomnis...

Ella, era una noia d'uns vint anys, i sa

persona forsa agradable, reunia totes les qualitats que poden adornar a una noia, essent per ella les més preuades, el treball i l'estalvi. Era gràcil, escaient i virtuosa com una verge, de cabells d'or i ulls somniadors que davan un plec de bondat i dolcesa, prometedora de jorns felissos pel que tenia de ser l'etern companyó de la seva vida. Ses mans fines i delicades, brodaven les millors teles, deixant en elles, rastres de gust exquisit i de finura. Aquesta era la Marta, la que havia de juntar-se per sempre amb en Valentí.

Aquell dia el senyor Renau, feu cridar apart a n'en Valentí en son despatx particular, posant-li en coneixement sos desitjos de fer-lo encarregat d'una nova serreria que anaven a muntar. Aquest càrrec, fins ara, el desempenyava el senyor Florer, emprò obligats per la bona marxa del negoci s'habien vist precisats a posar una nova sucursal, de la qual en Valentí fóra l'encarregat.

Ell, no podent contenir-se amb tanta alegria, prengué les mans del seu principal, besantles amb un esclat d'entusiasme, no cabia en sí de goig, no sabia com demostrar el seu reconeixement, al qui l'hi donava tantes proves del seu aprecí, abrint-li un horitzó honorós per la seva vida. En Valentí, després de remerciar-lo amb tota l'ànima, va tornar a son lloc de treball ont continuà entre canturies, la seva tasca de serrar fusta, ple d'alegria, vessant d'il·lusions per l'esdevenidor...

La feina, següia en el taller, amb el soroll rutinari i pesat de la maquinaria; quan de sobte, un xiscle esgarriós feu extremir als obrers, que interrompent ses cançons, ficsaren sos esguards vers una serra de grosses dimensions i corrent vers ella no pogueren per menys de llençar un crit d'esglay. Allí, a terra, i en mitx d'un bassal de sang, hi havia en Valentí desagnant-se per moments, son rostre contret pel dolor, era pal·lit com la cera i sos ulls closos l'hi donavan l'aspecte d'un mort. més enllà, al peu de la gran serra, s'hi veia enrogit per la sang i entre brins de fusta, un braç rígit, amb la mà blanca com la neu i els dits closos estretament, com demanant venjança d'aquell acte crudel.

¡Pobre Valentí!... Aquella serra traïdora,

baix l'aspecte del treball, havia serrat el braç d'aquell obrer honrat i noble deixant-lo inútil per guanyar-se el pà, i copcant-li al ensemps una vida que ovirava plena de felicitats, fent d'ell una desferra d'aquest món miserable tan ple de perills i d'ençoigues.

FRANCESC LLOBET GRAU

Pastoral

Cabrida la primala en una roca
i es deixa del remat que va marxant;
la llum del sol primaveral la toca
amb ella i al cabrit que està belant.

Adrega el petitet les dos orelles
i escolta el remugai que ve del sot;
guaita ensumant, les verdes maravelles
i aquella hora del blau que ho cobreix tot.

S'acosta an'a la mare que l'abriga
i amb els morrets les potes l'hi peciga
fins a trobar la font que raja llet;

salta botant de bàrbara alegria,
i dominat, d'extranya bogeria,
s'aixeca i cau i es torna a posar dret.

JOSEP PIJOAN

Evelí Doria Bonaplata

Ha mort en aquesta ciutat el distingit literat i Enginyer Industrial, Director de la escola de blanqueig, tintoreria i acabats de la Universitat Industrial, n'Evelí Doria i Bonaplata.

El malhaurat escriptor havia nascut en la ciutat de Barcelona el 24 de Maig de 1862, acabant la carrera d'Enginyer Industrial l'any 1885. A l'any 1888 fou Secretari de la Comissió tècnica d'expositors i membres del Jurat de l'Exposició Universal de Barcelona, obtenint per tal motiu, la creu de Carles III.

Va pendre part en el Congrés Internacional d'Enginyeria celebrat a Barcelona l'any 1888, i en el Congrés General Espanyol de Madrid de 1910.

Va ocupar la vicepresidència de l'Associació d'Enginyers Industrials i l'any 1909 va actuar de Secretari dels Jocs Florals de Barcelona.

A més de la direcció que ara exercia, i que esmentem més amunt, havia professat les càtedres de Química general i Química aplicada de les indústries tèxtils de la pròpia Universitat.

Era considerat n'Evelí Doria, com un dels escriptors catalans més notables, habent contribuït amb el seu concurs esforçat al renaixement literari de nostra aimada Catalunya.

Als Jocs Florals de Barcelona de l'any 1907 obtingué la Flor Natural per la seva formosa poesia *El darrer llop*.

La sencillès i claretat de la seva musa, tenia dolls d'una envejable inspiració, essent les obres més conegudes, *Musica vella* (1888) faules, *El Tasta Olletes* (1898), *De sol a sol*, poesíes (1899), *El nostre plet*, conferència política (1900), *Pa i Catecisme* (1901), *Triptic* (1903) i *Moneda curta*, faules (1908).

Ultimament havia publicat una interessant obra tècnica referent a les especialitats de la seva càtedra.

Els periòdics i revistes tant científiques com literàries, hi té escapada una profusa producció.

Descansi en la pau del Senyor l'il·lustre mestre, i rebin tots els seus, l'expressió del nostre més sentit condol.

Jocs Florals de Mataró

A les onze del matí del dia 28, en el local del Clavé Palace, galantment cedit per l'empresa «Drets», tingueren lloc els Jocs Florals i Certamen musical de Mataró. L'escenari estava magníficament adornat. Ocuparen la presidència el batlle, senyor Capell; l'economista de Santa Maria, doctor

Samsó; el diputat per la Mancomunitat, senyor Colomer; el rector de Sant Josep, diversos regidors i els individus dels Jurats i la Comissió Organitzadora.

Obert l'acte es llegí una carta de la Municipalitat de la ciutat de Balaguer, de parla catalana, excusant l'assistència a l'acte i delegant la seva representació en l'alcaldia.

Seguidament el gran prosista català En Joaquim Ruyra, llegí un colossal discurs considerant l'amor en els diversos aspectes de material i espiritualista i pintant-nos mestriolament les diverses classes i intensitats de l'amor.

A continuació el secretari senyor Monclús, llegí una ben forjada Memoria.

Oberta la plica corresponent a la poesia premiada amb la Flor Natural, resultà esser-ne guanyador mossèn Francesc Gay, prèvere, beneficiat de Cassà de la Selva, el qual proclamà Regina de la Festa a la senyoreta Na Montserrat Capell, qui seguí d'una brillant Cort d'Amor, formada per les senyoretes Montserrat Cuadrada, Carme Majó, Dolors Manen, Concepció Matas, Joana M.ª Tura i Purificació Capell, passà a ocupar el tron aixecat al mig de l'escenari.

L'Englantina fou guanyada per mossèn Josep Cardona, i la Viola per En Joan Draper. Demés guanyaren altres premis Mn. Llorenç Riber, Ramón M.ª Catà de la Torre, F. Gay, prèvere; Remei de Morlin; Honorat Aumetller, escolapi; E. Flori, prèvere; Joan Baptista Muntada, J. Pons, J. Claper, P. Salom, J. Mora, R. de Porell, P. Verdaguer, J. Vidad, M. Tomàs, E. Dora, M. Font i Josep Carner.

Foren guanyadors dels premis musicals els senyors J. Baró, J. Piñol, J. Sancho Marraco, Mn. Padró, A. Bonet, F. Fornells, J. M.ª Soler, Fra Lluís de Santa Teresa, F. Montserrat, J. Solà i S. Fàbregas.

Algunes de les composicions musicals premiades foren executades per l'Orfeó Mataroní, la cobla «La Principal de Bordils» i la Banda municipal.

El senyor Carles de Fortuny clogué l'acte amb un breu i ben escrit parlament de gràcies.

En acabat els poetes foren obsequiats amb un banquet a les Cases Consistorials.

NOTICIARI

Jocs Florals de Gràcia,

Organitzats per la Societat obrera «El Artesano», es celebraran com tots els anys i amb el lluent dels anteriors, aquests Jocs Florals que prometen en el present, ser uns dels millors que s'han vingut celebrant. El dia 25 de Juliol va finir la data d'admissió dels treballs. Formen el Jurat qualificador don Ferràn Agulló i Vidal, mestre en Gai Saber, President; don Manel Folch i Torres, mestre en Gai Saber, don Rafel Nogueras Oller, don Ramón Suriñach Senties, don Manel Rocamora, don Martí Revoltós i Barrull, vocals i don Joan Clarasó i Roca, Secretari.

Jocs Florals de Sans

El dia primer d'Agost finirà el plaç d'admissió dels treballs per aquesta festa que promet ésser una de les millors que's venen celebrant; adjudicantse ademés de la Flor natural vint-i-cinc premis. Formen el Jurat qualificador don Magí Morera i Galícia, President; don Josep Maria Folch i Torres, don Lluís Bertran i Pijoan, don Jacint Laporta, don Josep Rovira i Artigas, Secretari.

Jocs Florals humorístics de Caldes de Montbui

Aquesta festa que tindrà lloc en un dels dies de la festa major d'aquesta xamosa vila, serà una de les festes d'estil humorístic més sana de les que en l'actualitat es venen celebrant. Formen el Jurat qualificador don Martí Revoltós, President; don Manel Marinell, don Josep Burgas, don Ramón Solà i Vilartimó, vocals i don Martí Serra, Secretari. Fineix el plaç d'admissió el dia 15 del propi vinet Agost.

Jocs Florals del Centre Autonomista de

Dependents del Comerç i de la Indústria

de la vila de Manresa

Aquest Centre ha organitzat uns Jocs Florals que seràn sens dubte uns dels millors que s'han celebrat. El Jurat qualificador va ésser nomenat, però per certes desavinences entre els individus que'l

composaven, ha sigut dissolt i per dit motiu aquesta entitat amb molt d'acert, sobreposant-se a les dificultats que l'hi han sortit al pas, ha fet públic que'l Jurat no es donaria a conèixer fins que sortís el veredict. Finex el plaç d'admissió el dia 15 del propi vinet mes d'Agost.

IV Certamen del Centre de Lectura de Reus

Aquest Centre a fi de solemnizar l'inauguració del seu nou estatge social, la secció de la Secció de Lectura i Idiomes, de acord amb la Junta Directiva, ha organitzat aquest Certamen continuació dels celebrats en els anys 1878-1884-1892. Formen el Jurat qualificador don Pere Corominas, President; don Pere Cavallé Llagostera, Vicepresident; don Xavier Gambús, don Mateu Garreta, don Josep Martí i Folguera, don Lluís Nicolau d'Oliver, don Antoni Porta Pellicer i don Eduard Toda, vocals i don Enric Aguade Parés, Secretari.

Jocs Florals de Màlaga

L'Associació de la Premsa de Màlaga, junt amb la Comissió de Festetjos de dita ciutat, han organitzat uns Jocs Florals que seràn de lo millor que s'ha fet en terres castellanès, concedint-se premis metàl·lics de molta importància. Formen la Comissió Organitzadora, el President don Narcís Díaz de Escovar, el Batlle, President de la «Junta de Festejos» don Francesc García Almendro i el Secretari de la Comissió Organitzadora don Adolf Alvarez Ulmo. Finirà el plaç de l'admissió de treballs el dia 5 d'Agost.

Jocs Florals del Districte II

Per a les vinents festes de la Mercè, tindrà lloc la poètica festa, que serà celebrada amb tota esplendidesa.

La Flor Natural la regala l'Ateneu Obrer del Districte II. L'Englantina ha sigut oferta per els senyors regidors del districte en Josep Puig i Esteve, en Josep Xicoi i Grau, Síndic i en Josep Barbeí i Prats. Se adjudicarà a la millor poesia d'estil patriòtic o sobre fets històrics o tradicionals, usatges i costums de Catalunya o amb ella relacionats. Han ofert la Viola els reve-

rents senyors rectors de les parroquies enclavades en el Districte II: doctor don Onofre Maria Biada i Viada, prèvere, rector de Santa Maria del Mar, don Salvador Mugal Torner, prèvere, rector de Sant Pere de les Puelles, don Josep Alberna i Fontanillas, prèvere, rector de Sant Cugat i el reverent don Francesc d'A. Ventura i Bosch, prèvere, rector de Sant Francesc de Paula. Hi ha vint-i-un premis més, tots objectes d'art, set d'ells oferts per les seccions d'Instrucció, Benèfica, Propaganda i Excursions, Musical, revista *Ateneu* i Grup Femení de l'Ateneu Obrer. Tots els treballs són de tema lliure, menys un d'ells ofert per la Societat Atracció de Forasters, al millor quadret en prosa, de costums barcelonines. Els treballs deuen ser remesos amb lletra clara i llegible, abans del dia primer de Setembre, al Secretari del Jurat (al Ateneu del Districte II, Mercaders, 38 i 40, Barcelona) amb un plec clos que contingui el nom de l'autor i portin demunt escrits el títol i lema de la composició. Forman el Jurat qualificador don Lluís Durà i Ventosa, President, don Eduard Girbal i Jaume, mestre en Gai Saber, don Josep Trias Canadell, prèvere, don Jaume Noveillas de Molins, don Rafel Nogueras Oller, don Narcís Fuster i Domingo i don Angel Cugat i Rossich, Secretari.

Jocs Florals d'Arenys de Mar

D'aquí pocs dies, es publicarà el cartell d'aquesta gaia festa qu'es celebrarà en aquella xamosa vila a mitjans del proper Setembre. Els organitzadors portats per tan patriòtic determini han trobat arreu una entusiàstica acollida, podentse assegurar que serà aquesta una de les millors festes de les que pel mateix estil es venen celebrant en nostra terra. Se sap que han sigut ja molts els premis rebuts.

"Nostra Parla"

Ha quedat constituïda a Reus una Delegació de «Nostra Parla», per treballar per l'enaltiment de la llengua catalana.

Componen l'esmentada Delegació els senyors següents: Don Josep Banús i Sans, President; don Ramón Borràs, Vicepresi-

dent; don Josep Feixas, Tresorer; don Salvador Torrell i Eulàlia, Secretari; don Joseph Sabater i Esteve i don Lluís Busquets, Vocals.

CORRESPONDENCIA

R. Blasi i Rabassa. — Avui ho publicuém. Enviu més treballs.

F. Llobet Grau. — Avui ho publicuém.

F. Palacios. — Passi per la redacció.

J. Martí i Aparici. — Avui ho publicuém. Enviu més treballs.

Domenec Soler. — Passi per la redacció.

Joaquim Capdevila. — Arreglant-ho un xic podrà anar.

Josep Canela. — Passi per la redacció.

Andreu Navarro. — Ho publicarem.

Miquel Martínez. — Aquesta Revista és exclusivament per literatura catalana.

Joan Estrany i Francesc Enrich. — Miraram de complaurels.

Maria Vilaplana. — Disposi senyoreta.

Ramón Magre. — Passi per la redacció.

An toni Canela. — Esperém lo qu'ens va prometre.

Emili Carreras. — Esperém qu'ens enviarà els treballs.

Ramón Sallés. — Passi per la redacció.

Una Pomellista. — Molt bé senyoreta, ho publicarem.

Joan Rius. — El Jurat s'ha desfet, però els Jocs Florals (segons confidències rebudes) es celebraran.

NOTES. — La Redacció avisa, que només rebrà al públic els dijous a la tarda de sis a vuit.

No deixin de posar al sobre al remetre treballs, la següent nota: «Originals d'Impremta».

1.ER CONCURS
CATALUNYA
CUPO NÚM. 2

El número 2 de la Revista portava les bases.

LA ORTOPÈDIA MODERNA

de BARTOMEU CARGASONA

TALLERS I DESPATX ÚNIC.

ESCUDILLERS BLANCS, 8 (Darrera Plaça Reial) **Barcelona**
Telèfon 3328 A

Especialitat en la construcció de la **Cotilla Ortopèdica Moderna** per a corregir i curar les **Escoliosis i Desviacions** de l'espinada en tots sos graus, model especial de la casa.

Braguer articular regulador model especial de la casa, per a la retenció absoluta de l'hèrnia

Falxes ventrals de totes classes per reduir el volum del ventre

Faixa-cotilla, etc., etc.

Més de 50 anys de pràctica són la millor garantia

Aparells Ortopèdics
i expressos per a cada infirmitat, perfeccionats i lleugers per a curar o corregir els **peus, Varus, Equino o punta, Genus, Valgum** interior o exterior

Aparells especials per a paràlisis infantil
Coxàlgias

Cames, braços artificials. Benes de goma per els recent operats.

Tirants Omoplàtics
per a evitar el carregament d'espatlles

TALLERS GRÁFICS

— DE —

F. & A. TIFFON EN CTA.

FUNDATS EN 1855

Proveedors de Corporacions Oficials
Entitats Bancaries i grans Indústries

TREBALLS GENERALS D'IMPREMTA, LUXE I EDICIO

Carrer Guardia, 9

BARCELONA

Compreu el número 4

DE

CATALUNYA

LITERARIA

Homenatge a un dels
millors
poetes de la terra

GRAN CONCURS

CUPÓ NÚMERO 3